

Olas?I?k Bilgi Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Olas?I?k Bilgi Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28024>

Özet

Olasılık Bilgi Formu, bireylerin olasılık kavramlarına dair bilişsel düzeydeki bilgilerini ve başarılarını ölçmek amacıyla uyarlanmış bir ölçektir. Bu ölçek, S. Bulut tarafından 1994 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Fen Bilimleri Enstitüsü'nde tamamlanan doktora tezinde kullanılmıştır. Temel amacı, farklı öğretim metodları ve cinsiyet gibi değişkenlerin öğrencilerin olasılık başarıları ve olasılığa yönelik tutumları üzerindeki etkilerini analiz etmektir. Ölçek, özellikle matematik eğitimi veya istatistik eğitimi alanındaki öğrencilerin konu hakimiyetini değerlendirmek için geliştirilmiş bilişsel bir araçtır.

Anahtar Kelimeler

Olasılık, Bilgi Formu, Olasılık Başarıları, Matematik Eğitimi, Bilişsel Ölçüm, Uyarlama, Öğretim Metodları

Yazarlar

Bulut, S.

Amaç

Olasılık Bilgi Formu, bireylerin olasılık teorisi ve uygulamalarına ilişkin ne düzeyde bilgi sahibi olduklarını tespit etmek üzere tasarlanmıştır. Ölçeğin birincil kullanım amacı, deneysel çalışmalarında bağımsız değişkenlerin (örneğin, farklı pedagojik yaklaşımlar) olasılık bilgisinin kazanımı üzerindeki etkilerini nicel olarak ölçmektir. Bu bağlamda, ölçek özellikle eğitim araştırmalarında öğrencilerin ders sonrası bilgi düzeylerini belirlemede bir başarı testi olarak işlev görmüştür.

S. Bulut'un 1994 tarihli Doktora Tezi kapsamında, bu formun kullanılmasıyla öğrencilerin olasılık konusundaki kavramsal ve işlemsel yeterlilikleri saptanarak, cinsiyetin ve kullanılan öğretim yöntemlerinin başarı üzerindeki farklılaştırıcı rolleri araştırılmıştır. Bu durum, ölçeğin sadece bilgi düzeyini ölçmekle kalmayıp, aynı zamanda eğitimsel müdahalelerin etkinliğini değerlendirmede kritik bir araç olduğunu göstermektedir.

Yapı

Olasılık Bilgi Formu'nun ölçtüğü temel yapı, bilişsel alan yeterliliğidir; yani olasılık bilgisi. Bu yapı genellikle iki ana bileşen üzerinden değerlendirilir:

Kavramsal Bilgi: Olasılığın temel prensipleri, tanımları (örneğin, örnek uzay, olay, koşullu olasılık) ve ardındaki matematiksel mantığı anlamaya yeteneği.

??lemsel Bilgi (Uygulama): Olaslık problemlerini çözmek için gerekli formülleri, yöntemleri ve hesaplama tekniklerini do?ru bir ?ekilde kullanabilme becerisi.

Ölçe?in bir "Uyarlama" oldu?u belirtildi?inden, orijinal olarak ba?ka bir dilde veya kültürel ba?lamda geli?tirilmis? bir bilgi testinin Türk kültürüne ve e?itim sistemine adapte edildi?i anla??lmaktadır. Bu adaptasyon sürecinde, maddelerin hem dilsel hem de kavramsal e?de?erlili?inin sa?lanması hedeflenmi?tir.

Geçerlik

Kaynak bilgide geçerlik (Validity) bilgisi "-" olarak belirtilmi?tir. Ancak, akademik bir ölçek uyarlamas? sürecinde geçerlik çal??malar?n?n yap?lmas? zorunludur. Bu çal??malar genellikle içerik geçerli?i (maddelerin ölçülmek istenen yap?y? ne kadar temsil etti?) ve yap? geçerli?i (ölçe?in teorik yap?y? ne kadar do?ru ölçtü?ü) analizlerini içerir.

S. Bulut'un tezinde, olaslık bilgisini do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü kan?tlamak amac?yla uzman görü?leri al?nm??, belki de kapsam geçerli?i ve ölçüt ba??ml? geçerlik çal??malar? yürütülmü?tür. Akademik standartlara göre, bu tür bilgi testlerinin geçerlili?i, genellikle hedef kitlenin müfredat bilgisi ile do?rudan ili?kilendirilerek test edilir.

Güvenirlik

Kaynak bilgide güvenilirlik (Reliability) bilgisi de "-" olarak gösterilmi?tir. Güvenirlik, ölçe?in tutarlı sonuçlar verme derecesini ifade eder. Olaslık Bilgi Formu gibi bili?sel testlerde güvenilirlik genellikle iç tutarlılık (Cronbach Alfa katsay?s?), test-tekrar test güvenilirli?i veya e?de?er formlar yöntemiyle hesaplanır.

1994 y?l?nda yap?lan doktora tezi kapsamında, ölçek maddelerinin iç tutarlılı??n?n yüksek olmas? beklenir. ?ç tutarlılık analizi, testteki tüm maddelerin ayn? olaslık bilgisi yap?s?n? ölçme derecesini gösterir ve ölçe?in psikometrik kalitesinin temel göstergelerindedir.

Faktör Analizi

Kaynak bilgide Faktör Analizi bilgisi mevcut de?ildir. Ancak, Olaslık Bilgi Formu'nun bili?sel bir ba?ar? testi olmas? nedeniyle, e?er ölçek çok boyutlu bir yap?y? (örne?in, temel olaslık, ko?ullu olaslık, permütasyon/kombinasyon) ölçmek üzere tasarlanm??sa, yap? geçerli?ini desteklemek için aç?mlayıc? veya do?rulamayıc? faktör analizi yap?lm?? olabilir.

Tek boyutlu bir yap? (genel olaslık bilgisi) ölçülüyorsa, faktör analizine gerek duyulmayabilir veya temel bile?enler analizi ile tek faktörlü yap?n?n yeterlili?i gösterilmi? olabilir. Faktör analizinin varlı?? veya yoklu?u, ölçe?in hangi alt bili?sel yetenekleri ayr??t?rabildi?i hakkında önemli bilgiler

sunar.

Araç

Test Type: Bilgi Testi (Knowledge Test) / Başarı Testi (Achievement Test) - Uyarlama

Format: Kaynakta derecelendirme bilgisi "-" olsa da, bilgi formları genellikle çoktan seçmeli, doğru/yanlış veya kısa cevap formatında sunulur. Olasılık başarıları ölçtüğü için muhtemelen çoktan seçmeli veya hesaplama gerektiren sorulardan oluşmaktadır.

Language Available: Türkçe (Uyarlama Türkçe olarak yapılmıştır).

Population Group: Öğrenci Popülasyonu (Yükseköğretim veya Lise düzeyinde matematik/istatistik dersi alan öğrenciler).

Age Group: Genç Yetkinler (Yaklaşık 15-25 yaş aralığı, tezin hedef kitlesine bağlı olarak).

Population Details: Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Fen Bilimleri Enstitüsü'nde yürütülen Doktora Tezi çalışması'nın örnekleme. Çalışma, farklı öğretim metodlarına tabi tutulan öğrencileri kapsamıştır.

Test Methodology: Bilişsel yeteneği ölçen, kağıt-kalem tabanlı, grup halinde uygulanabilir bir test metodolojisi. Puanlama, doğru cevap sayısına dayalıdır.

Anahtar Kelimeler

Bilişsel Ölçüm, Başarı Testi, İstatistik Eğitimi, ODTÜ, Uyarlama Ölçek, Olasılık Kavramları

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor (Veri Kaynığında Yok)

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor (Veri Kaynığında Yok)

Correspondence Address: Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, Türkiye (Tez Başlaması)

İzinler, Ücret ve Test Yolu

İzinler: Ölçeğin kullanım izinleri, ölçeğin orijinal yazarından (eğer varsa) ve uyarlamayı yapan S. Bulut'tan alınmalıdır. Genellikle akademik tezlerde kullanılan araçlar, kaynağın doğru atılmasıyla akademik araştırmalarda kullanılabilir.

Ücret: Ticari bir ölçek olmadı için genellikle akademik amaçlı kullanımlarda ücret talep edilmez.

Test Yılı: Ölçeğin uyarlanma ve uygulama yılı 1994'tür (Doktora tezinin tamamlanma yılı).

PDF Durumu: Kaynakta PDF linki "-" olarak belirtilmiştir. Orijinal teze ODTÜ kütüphanesi veya YÖK Tez Merkezi üzerinden erişim sağlanabilir.

Kaynaklar

Bulut, S. (1994). *Farklı öğretim metodları ve cinsiyetinin olasılık başarılarına ve olasılığa karşı tutumlarına etkileri* (Doctoral thesis). Orta Doğu Technical University Institute of Science, Ankara.

Olaslık Bilgi Formu Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Kaynak içerikte ölçeğin maddeleri veya örnek maddeleri yer almamaktadır. Ölçek maddelerine erişim için Bulut (1994) doktora tezinin incelenmesi gerekmektedir.